

Warszawa, dnia 8 maja 2020 roku

Posel na Sejm RP Krzysztof Śmiszek
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

SEKRETARIAT PREZESA
Najwyższej Izby Kontroli

14.05.2020

Szanowny Pan

Marian BANAŚ

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

WNIOSEK

Na podstawie art. 6 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2019 r. poz. 489) zwracam się z prośbą o

przeprowadzenie kontroli w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz w Ministerstwie Aktywów Państwowych

(zwanymi dalej „KPRM” i „Ministerstwem”) celem dokładnego przedstawienia i analizy wydatków i działań KPRM i Ministerstwa związanych z przeprowadzeniem wyborów Prezydenta RP w 2020 roku. W szczególności zwracam się o przeprowadzenie kontroli w zakresie:

- 1) uzasadnienia poszczególnych wydatków KPRM i Ministerstwa w przedmiotowej sprawie oraz ich zasadności;
- 2) uzasadnienia i legalności poleceń wydawanych przez kierownictwa KPRM i Ministerstwa, w tym Prezesa Rady Ministrów i Ministra Aktywów Państwowych związanych z przedmiotową sprawą.

Krzysztof Śmiszek

UZASADNIENIE

16 kwietnia 2020 roku Mateusz Morawiecki, pełniąc urząd Prezesa Rady Ministrów, w trybie decyzji administracyjnej wydał Poczcie Polskiej S.A. polecenie podjęcia i realizacji niezbędnych czynności zmierzających do przeprowadzenia wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r. w trybie korespondencyjnym, w szczególności poprzez przygotowanie struktury organizacyjnej, zapewnienie niezbędnej infrastruktury oraz pozyskanie koniecznych zasobów materialnych kadrowych (sygn. BPRM 4820.2.3.2020). W tym samym poleceniu wyznaczył Ministra Aktywów Państwowych do zawarcia właściwej umowy z Poczta Polska S.A.

Do decyzji Prezesa Rady Ministrów dotarła Gazeta Wyborcza:

<https://wyborcza.pl/7,75398,25895760,poslowie-po-wchodza-do-kancelarii-premiera-chca-wyjasnien-od.html>

22 kwietnia 2020 roku, w wywiadzie dla stacji TVN24 Minister Aktywów Państwowych Jacek Sasin oświadczył, że "Karty do głosowania są drukowane, ich wzór określiła PKW jeszcze w lutym. (...) Wybory są rozpisane na 10 maja, ta data nas zobowiązuje i do niej się przygotowujemy".

(<https://go.tvn24.pl/programy,7/rozmowa-piaseckiego-odcinki,11382/odcinek-182,S00E182,280108>)

Druk kart odbywał się w drukarni Samindruk Spółka z o.o., wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem 0000185569, z siedzibą przy ul. Sikorskiego 37 w Brodnicy w województwie kujawsko-pomorskim, kontrolowaną przez Gather Druck und Vertrieb GmbH z siedzibą w Berlinie (Danckelmannstraße 9B, 14059 Berlin). Pakowaniem pakietów zajmowała się m.in. Paragon. Customer Communications Poland Sp. z o.o. z

siedzibą w Wieliczce (u. Krakowska 1, 32-020 Wieliczka), kontrolowaną przez PCC GLOBAL LIMITED z siedzibą w Londynie (18 Finsbury Circus, London EC2M 7EB).

29 kwietnia 2020 roku doszło do wycieku wzoru kart (pakietów) wyborczych. Jednocześnie nieznane pozostają szczegółowe informacje dotyczące danych zleciendawcy, daty złożenia zlecenia, przedmiotu zlecenia i jego kosztu, terminu wykonania zlecenia, podmiotu transportującego przedmiot zlecenia do miejsca składowania oraz środków bezpieczeństwa wdrożonych w drukarni do zabezpieczenia dokumentów.

5 maja 2020 roku Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej oświadczył, że niemożliwe jest przeprowadzenie wyborów na Prezydenta RP w dniu 10 maja 2020 roku.

6 maja 2020 roku posłowie Jarosław Kaczyński oraz Jarosław Gowin wydali oświadczenie, w którym napisali: „Po 10 maja 2020 r. oraz przewidywanym stwierdzeniu przez SN nieważności wyborów, wobec ich nieodbycia, Marszałek Sejmu ogłosi nowe wybory prezydenckie w pierwszym możliwym terminie.” Z doniesień medialnych wynika, że przy sporządzaniu oświadczenia był obecny Mateusz Morawiecki. Po 6 maja 2020 roku zaprzestano dalszych przygotowań do wyborów na Prezydenta RP planowanych na 10 maja 2020 roku.

Na podstawie zlecenia z 16 kwietnia oraz wycieku z 29 kwietnia należy wywnioskować, że według stanu na dzień 8 maja 2020 roku wskazana drukarnia wydrukowała część z pakietów wyborczych, a wskazane przedsiębiorstwo Paragon. Customer Communications Poland Sp. z o.o. spakowało część wydrukowanych pakietów wyborczych.

W wyborach do Sejmu i Senatu RP w 2019 roku uprawnionych do głosowania było 30 253 556 osób. Należy ocenić, że liczba uprawnionych do głosowania w 2020 roku pozostała na poziomie 30 200 000 osób i równa się liczbie drukowanych kart i pakietów do głosowania. Koszt druku samych kart wyborczych jest oceniany na około 10 000 000 złotych.

Prezes Rady Ministrów zobowiązany jest działać w granicach prawa - tak samo jak każdy inny organ administracji rządowej. Zgodnie z art. 87 ust. 1 Konstytucji RP:

Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

Wszystkie działania Prezesa Rady Ministrów muszą być więc zgodne z obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej prawem. Art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020 r. poz. 695) zakłada, że Prezes Rady Ministrów może z własnej inicjatywy wydawać polecenia - pytanie o to, na ile sam ten przepis jest zasadny, pozostaje otwarte. Oczywiście jest jednak, że samo takie polecenie musi znajdować uzasadnienie w źródłach powszechnie obowiązującego w RP prawa. Prezes Rady Ministrów nie może przecież stworzyć przepisów na podstawie ustawy, która jeszcze nie istnieje. Polecenie musi opierać się na obowiązującym prawie.

Polecenie wydruku i pakowania 30 milionów pakietów do głosowania takiej podstawy nie miało; projekt ustawy - ze swojej natury - nie jest bowiem obowiązującym prawem. Wydanie polecenia bez podstawy prawnej nosi więc nie tylko znamiona przestępstwa, ale i całkowitego podważenia ustroju Rzeczypospolitej Polskiej: jaką rolę miałby pełnić Sejm i Senat w systemie, w którym obowiązujące prawo interpretuje się z nieobowiązującego projektu ustawy.

Jak wskazuje doktryna: „W uchwale z 24.01.2013 r., I KZP 24/12, OSNKW 2013/2, poz. 12, SN przyjął, że: „Występek określony w art. 231 § 1 k.k. należy do kategorii przestępstw z konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo, a więc materialnych, znamienych skutkiem, którym jest wystąpienie niebezpieczeństwa powstania szkody w interesie publicznym lub prywatnym”.

Nie ma jednak wątpliwości, że do przypisania czynu z art. 231 § 1 k.k. konieczne jest ustalenie konkretnego interesu publicznego lub prywatnego, który został narażony na niebezpieczeństwo, oraz związku przyczynowego pomiędzy przekroczeniem uprawnień lub niedopełnieniem obowiązków a narażeniem na niebezpieczeństwo tego interesu.

W orzecznictwie wskazuje się, że przekroczenie uprawnień oznacza, że „podjęte przez sprawcę zachowanie nie wchodziło w zakres jego kompetencji i równocześnie wskazania na powiązanie formalne i merytoryczne z tymi kompetencjami, a może to z reguły zachodzić tylko w dziedzinie tej działalności służbowej i obejmować tylko te czynności, które mają charakter służbowy i dotyczą osób lub dóbr, w stosunku do których sprawca występuje jako funkcjonariusz publiczny, jednak przekroczenie uprawnień może także polegać na podjęciu działania wprawdzie w ramach kompetencji, lecz niezgodnie z prawnymi warunkami podjętej przez funkcjonariusza publicznego czynności" (wyrok SN z 8.05.2007 r., IV KK 93/07)." (Konarska-Wrzosek V., Kodeks karny. Komentarz, Wolters Kluwer Polska 2018).

Prezes Rady Ministrów - naczelny organ administracji rządowej - zobowiązany jest do działań na podstawie i w granicach prawa. Wydając polecenie druku i pakowania kart wyborczych bez podstawy prawnej, przekroczył on swoje uprawnienia.

Zlecenie druku kart i pakietów wyborczych bez istnienia podstawy prawnej stanowi nie tylko przekroczenie uprawnień, ale także wyrządza Skarbowi Państwa znaczne straty finansowe. Wyrządzenie znacznej szkody majątkowej wobec Skarbu Państwa znamiona przestępstwa z art. 296 § 1 kk. Zgodnie z doktryną, „Wyrządzenie szkody musi nastąpić przez nadużycie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków. Nadużycie uprawnienia polega na zachowaniu bądź przekraczającym je, bądź nawet pozostającym w ich ramach, lecz podjętym niezgodnie z celem, dla którego uprawnienia zostały sprawcy nadane (Zawłocki [w:] Wąsek, Zawłocki II, s. 1312 i n.; Zawłocki [w:] System, t. 9, s. 472 i n.; Zawłocki [w:] Królikowski, Zawłocki, Szczególna II, s. 711; Górniok [w:] Górniok i in., t. 2, s. 426; por. też Czajka, Przestępstwa, s. 122 i n.; Zientara, Przestępstwo, s. 94). Niedopełnienie obowiązków polega albo na całkowitej bierności w sytuacji, kiedy konieczne było podjęcie działania, albo na podjęciu działań niewystarczających dla prawidłowego wywiązania się z obowiązków (Górniok [w:] Górniok i in., t. 2, s. 426).” (mozgawa M. (red.) *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, Wolters Kluwer Polska 2020). Zwłaszcza w czasie najpoważniejszego kryzysu gospodarczego okresu III RP na władzach publicznych spoczywa odpowiedzialność o należyłą dbałość w wydatkowaniu publicznych środków.

Co należy podkreślić, Ministerstwo Aktywów Państwowych nie powinno być odpowiedzialne za druk pakietów wyborczych. Trudno uznać, by pakiet wyborczy był aktywem wyborczym. Instytucją odpowiedzialną na ich druk jest Państwowa Komisja Wyborcza, która poleceniem Prezesa Rady Ministrów została niejako pominięta w organizacji wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 roku

Załącznik 1. Oświadczenie posłów Jarosława Kaczyńskiego i Jarosława Gowina